

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ XIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 24 листопада 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

Перекладацькі інновації : матеріали XIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 24 листопада 2023 р. / редкол.: С. В. Баранова, І. К. Кобякова, О. В. Бровкіна та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 259 с.

У матеріалах подані тези XIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Перекладацькі інновації». До збірника увійшли наукові дослідження, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, мовознавства, лінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних літературознавчих досліджень.

Для мовознавців, перекладачів, викладачів і студентів філологічних та перекладацьких факультетів.

2. Лозенко А. Індивідуалізація в умовах традиційної технології навчання: проблеми і перспективи. *Наукові записки*. Вип. 9 (III). С. 191–194.

ЗВ'ЯЗОК ЧИТАННЯ З ІНШИМИ ВИДАМИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бендюг В. Е.

Науковий керівник – асистент Вашист К. М.

Сумський державний університет

У сучасному світі читання є необхідною складовою життя. Це мовленнєва діяльність, яка дає змогу отримувати інформацію з різних джерел та розвивати свої мовленнєві навички. У шкільній освіті роль читання особливо важлива, оскільки воно є основним засобом засвоєння знань та розвитку критичного мислення учнів.

Спостереження за навчальним процесом у загальноосвітній школі показують, що навіть при сформованості лексичних, граматичних, фонетичних навичок, в учнів старшої школи виникають значні труднощі при читанні іноземною мовою та спілкуванні, причому у різних учнів помічаються різні труднощі. Це підтверджує необхідність індивідуального підходу до навчання іноземної мови, зокрема читання. Принцип індивідуалізації реалізується шляхом врахування індивідуально-психологічних особливостей учнів, які значно впливають на оволодіння іншомовною діяльністю [3, с. 1].

Щодо навчальних методів безпосередньо при підході до читання, то учні старшої школи (10-11 класи) повинні уміти читати без словника з метою отримання основної інформації, або зі словником – для повного розуміння змісту тексту, що включає до 6% незнайомих слів. Використовуються нескладні автентичні тексти суспільно-політичної, науково-популярної та художньої літератури. Удосконалюються прийоми прогнозування на рівні слова (мовна здогадка) та на рівні тексту (антиципація).

Учні старших класів також мають оволодіти навичками:

- анутовання тексту (стисло передати зміст прочитаного в усній чи письмовій формі);
- реферування (визначити в тексті нову інформацію чи головні думки/ факти);

- рецензування (висловлювати свою думку, давати оцінку змісту тексту в усній чи письмовій формі) [1, с. 97-98].

Види читання можуть бути класифіковані таким чином [4, с. 37-39]:

I. Ознайомлювальне читання. Його мета – розвивати швидкість читання, формувати способи читання і розуміння тексту. Педагог виділяє для контролю об’єкти, розуміння яких треба перевірити. Контролюється розуміння основного змісту, несуттєві деталі можуть випускатися.

II. Вдумливе читання. Дається завдання прочитати заголовок, переглянути увесь текст, звернути увагу на перше та останнє речення з метою визначення теми. Спосіб контролю – письмовий переклад на рідну мову. Мета цього виду читання – зрозуміти всю інформацію тексту.

III. Переглядове читання. З метою формування прийомів переглядового читання виконуються завдання для ознайомлення із заголовком тексту, швидке читання тексту, пошук нової інформації.

Отже, тексти для читання іноземною мовою виконують низку певних функцій які сприяють успішному оволодінню мовою. В методиці виділяють кілька головних функцій іншомовного тексту [2, с. 192]:

1. Функція збагачення і розширення знань учнів, головним чином лексичних. У процесі читання учні отримують завдання знайти певні слова чи словосполучення і визначити їх значення; знайти і виписати слова чи структури за якоюсь конкретною ознакою; назвати слова, які були використані в певній ситуації.

2. Функція тренування, мета якої полягає в тому, щоб засвоїти лексико-граматичний матеріал, з одного боку, а з другого – забезпечити учням вправління в читанні і використанні певного мовного матеріалу у відповідях на запитання вчителя, у процесі вільного переказу змісту чи в переказі, близькому до тексту.

3. Функція розвитку усного мовлення учнів на основі прочитаного тексту: переказ тексту, драматизація окремих епізодів, придумання продовження фабули тексту або іншої частини тексту, бесіда за окремими проблемами, які розкриваються в тексті, тощо.

4. Функція розвитку смислового сприйняття тексту – його розуміння. Завдання такого характеру спрямовані на перевірку розуміння окремих епізодів та всього тексту, знаходження різних смислових та формальних елементів.

Зв'язок читання з іншими видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, письмо) можна охарактеризувати таким чином:

Зв'язок читання з аудіюванням. Розвиток навичок читання сприяє поліпшенню розуміння на слух іноземної мови, оскільки вчителі можуть використовувати аудіо-матеріали, які базуються на текстах для читання. Читання текстів допомагає учням розпізнавати і розуміти інтонацію, акцент та інші аспекти мовлення при прослуховуванні. Використання текстів для читання в аудіо-матеріалах сприяє покращенню навичок розуміння діалогів та монологів, а також розширенню активного словникового запасу учнів.

Зв'язок читання з говорінням. Читання різноманітних текстів (літературних, інформативних, наукових тощо) допомагає учням розширити словниковий запас та набути багатогранне розуміння англійської мови, що сприяє покращенню їхньої власної мовленнєвої компетенції. Через читання учні ознайомлюються з різними стилями та жанрами текстів, що сприяє розвитку вміння адаптувати своє мовлення до конкретної ситуації. Читання також розширює знання учнів про світову культуру, соціальні та історичні аспекти, що може слугувати як матеріал для обговорення та висловлення думок під час усного мовлення. Учні, які регулярно читають текстові матеріали, мають більше можливостей вивчати нові вислови, фрази та ідіоми, які можна використовувати у своєму усному мовленні. Читання текстів різної тематики допомагає розвивати логічне мислення, аргументацію та структурування власних думок, що є важливими елементами в усному висловленні.

Зв'язок читання з письмом. Читання різних текстів, включаючи літературні твори, наукові статті, новини тощо, допомагає учням розвивати навички письма, оскільки вони вчать аналізувати та рефлексувати над прочитаним матеріалом. Через читання учні отримують зразки правильної орфографії, граматики та структури речень, що можна використовувати у власному письмі. Вивчення різних стилів письма через читання допомагає учням розуміти та адаптувати своє власне письмо до різних ситуацій та жанрів, таких як листування, опис, нарис, аргументація тощо.

Загалом читання у зв'язку з іншими видами мовленнєвої діяльності є невід'ємною частиною успішного оволодіння англійською мовою під час організації навчального процесу для учнів 10-11 класів та розвитку різних аспектів їх мовленнєвої компетенції.

Воно допомагає покращити розуміння на слух, розвинути динамічний словниковий запас, адаптуватися до різних ситуацій, розвинути логічне мислення та аргументацію, а також покращити орфографію, граматику та структуру речень під час письма.

1. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Під керівн. С. Ю. Ніколасвої. Київ : Ленвіт, 2002. 328 с.
3. Самойлюкевич І., Козачок О. Навчання читання на старшому етапі загальноосвітньої школи з урахуванням елементів індивідуалізації. *Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. Волинь-Житомирщина*, 2002. Вид. 9. С. 232-237.
4. Rashid, M. H. & Islam, W. H. Discuss the different types of reading techniques and develop its skills. *Journal of English Language and Literature*, 2021. 8(3). P. 36-40.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Бондарєва А. В.

Науковий керівник – ст. викладач Чепелюк А. Д.

Сумський державний університет

Комплексний підхід до формування комунікативної компетенції є ключовою стратегією ефективного вивчення іноземної мови. «Здатність учнів спілкуватися іноземною мовою забезпечується формуванням у них іноземної комунікативної компетенції, яка охоплює такі види компетенцій: мовну, мовленнєву та соціокультурну. Ці компетенції, у свою чергу, теж включають цілий ряд компетенцій»[1, С. 42]. Мовна компетенція передбачає оволодіння лексичними, граматичними, фонетичними та орфографічними знаннями та навичками. Мовленнєва компетенція включає чотири аспекти: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Соціокультурна компетенція складається з країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенції.